

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D3/T.E.-99/10 (Muafiyet/Menfi Tespit)

Karar Sayısı : 99-47/507-323

Karar Tarihi : 12.10.1999

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Dr. Kemal EROL, Mehmet Zeki UZUN, Sadık KUTLU, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR

B- RAPORTÖRLER: Tarkan ERDOĞAN, Pelin UYANIK

C- BAŞVURUDA BULUNAN: Sezginler Gıda San. ve Tic. A.Ş.

Vekili: Av. Erhan Baki SELEK

İnönü Cad. Işık Apt. No:69/71 Gümüşsuyu
80090 İSTANBUL

D- TARAFLAR: - R.J. Reynolds Reklam ve Paz. A.Ş.

(R.J. Reynolds Paz. ve Dağ. A.Ş.)

Yıldırım Oğuz Göker Cad. Maya Tower Kat: 4

Akatlar/İSTANBUL

- Pasaş Pasta ve Şekerleme San. ve Tic. A.Ş.

(Pasaş Pazarlama Dağıtım ve Reklam Hizmetleri A.Ş.)

İSTOÇ Toptancılar Çarşısı 7. Ada No: 102-108

Mahmutbey İSTANBUL

E- DOSYA KONUSU: R.J. Reynolds Pazarlama ve Dağıtım A.Ş. ile Pasaş Pazarlama Dağıtım ve Reklam Hizmetleri A.Ş. arasında akdedilmiş olan distribütörlük sözleşmesine menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 5.5.1998 tarih, 1157 sayı ve 31.5.1999 tarih 1655 sayı ile giren başvuru üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 5 ve 8. maddeleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 7.10.1999 tarih, D3/T.E.-99/10 sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Ön İnceleme Raporu 8.10.1999 tarih, REK.0.07.00.00/93 sayılı Başkanlık önergesi ile 99-47 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili başvurudaki sözleşmenin 1997/3 sayılı Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında değerlendirilebilmesi için Tebliğ kapsamında olmadığı kanaatine varılan;

- 4. maddesinin sadece aktif satışların engellenmesine yönelik olarak Tebliğin 3. maddesinin üç nolu alt bendi hükümleri gözönünde bulundurularak düzenlenmesi,

- Distribütörün yeniden satış fiyatını belirleyen 3. maddede sağlayıcının bildirdiği satış fiyatlarının tavsiye niteliğinde olduğunun belirtilmesi,
- Distribütörün satış koşullarının belirlendiği 22, 23 ve 24. maddelerdeki satış koşullarına ilişkin rekabet ihlali içeren hususların sözleşmeden çıkarılması,
- Sözleşmenin sona ermesi halinde distribütöre getirilen en az iki yıl rekabet etmeme yükümlülüğünü düzenleyen 12. maddesinin (c) bendinin sözleşmeden çıkarılması suretiyle tadil edilmesi

ve kendilerine tanınacak makul bir süre içinde tadil edilmiş sözleşmenin Kurum'a gönderilmesi gerektiği düşünülmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

1. İlgili Pazar

Ürün Pazarı: Dosya mevcudu bilgi ve belgeden ilgili ürün pazarı, *Amerikan harmanı sigara pazarı* olarak belirlenmiştir.

Coğrafi Pazar: Pasaş Pazarlama Dağıtım ve Reklam Hizmetleri A.Ş., sağlayıcı R.J. Reynolds Pazarlama ve Dağıtım A.Ş.'nin Ankara, İstanbul ve Aydın illeri distribütörlüğünü yapmaktadır. Bu nedenle ilgili coğrafi pazar, söz konusu ürünlerin dağıtıldığı bu iller olarak tespit edilmiştir.

2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Pasaş Pazarlama Dağıtım ve Reklam Hizmetleri A.Ş.'nin Sezginler Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile ekonomik bütünlük içinde olduğu dosya mevcudu bilgi ve belgeden anlaşılmaktadır.

R.J. Reynolds Pazarlama ve Dağıtım A.Ş. ile Pasaş Pazarlama Dağıtım ve Reklam Hizmetleri A.Ş. arasında akdedilen distribütörlük sözleşmesi, taraflardan birinin anlaşma konusu malları ülkenin belirli bir bölümünde yeniden satışı için diğer tarafa sağlamayı kabul etmesi nedeniyle tek elden dağıtım anlaşması niteliğindedir. Bu tür anlaşmaların münhasır bölge, rakip malları dağıtmama gibi rekabet sınırlamaları içerdikleri dikkate alındığında bildirim konusu sözleşmeye menfi tespit belgesi verilemeyeceği açıktır.

Anlaşmanın 1997/3 sayılı Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına ilişkin Grup Muafiyeti Tebliği çerçevesinde değerlendirilmesi sonucunda, aşağıdaki hususlar tesbit edilmiştir:

Sözleşmenin 4. maddesinde "*Distribütör sadece, şirketin kendisine dağıtım bölgesi olarak verdiği yerleşim bölgelerinde dağıtımını gerçekleştirecektir, bu bölgeler dışına herhangi bir nedenle herhangi bir şekilde satış yapmak ya da şirket ürünlerini göndermek ancak şirketin önceden alınmış yazılı iznine bağlıdır.*" ifadesine yer verilmiştir. 1997/3 sayılı Tebliğ'in "Grup Muafiyeti Kapsamına Giren Yükümlülükler" başlıklı 3. maddesinin b (3) bendi uyarınca distribütöre bölgesi dışında müşteri aramama, şube açmama, depo kurmama gibi aktif satış yapmama yükümlülükleri getirilebilmektedir. Ancak aktif satışın yanısıra pasif satışın da sözleşmenin bu hükmü marifetiyle izne tabi tutulması ve bu suretle engellenmesi, her bir distribütör için aynı hükmün geçerli olması halinde, distribütörlere mutlak topraksal koruma sağlayacaktır. Dolayısıyla sözleşmenin yukarıda belirtilen hükmünde, 1997/3 sayılı

Tebliğ ile muafiyet tanınan rekabet kısıtlamalarını aşan bir yükümlülük öngörülmüştür.

Sözleşmenin 3. maddesinde *“Distribütör, şirketin sahibi olduğu ve Türkiye’de halen piyasada bulunan ya da zamanla piyasaya sunulacak olan marka ve stillerinin de distribütörlüğü kendisine verildiği takdirde, kendisine dağıtım alanı olarak verilen ve bu sözleşmenin özel koşullar kısmında belirtilen bölgede sigara satış belgesi olan ya da sigara satmak için belge söz konusu olmadığı durumlarda, şirketin göstereceği ya da kendisinin bulacağı her yerde şirketin tatmin duyacağı ölçüde ve şirketin belirlediği satış fiyatlarından dağıtımını yapmakla yükümlüdür.”*; 22. maddesinde, *“Distribütör kendi müşterilerine vadeli satış yapamaz, tüm satışları peşin yapmak zorundadır.”*; 23. maddesinde, *“Distribütöre tüketici liste fiyatı üzerinden %10,5 indirim yapılarak fatura kesilir. Bu miktarın yine tüketici liste fiyatı üzerinden minimum %6’sı perakendeciye aktarılır. Her fiyat değişikliğinde iskonto oranı aynı kalır, şirket; distribütör ve perakendeci satış fiyatlarını belirler ve distribütöre yazılı olarak bildirir.”*; 24. maddesinde *“Distribütörün tali bayi atamak istediği bölgeleri, şirket onaylarsa, distribütör şirketin kendisine tanıdığı kâr marjının %50’sini tali bayiye aktarmayı peşinen kabul eder.”* ifadeleri yer almaktadır. Bu maddelerde öngörülen distribütörün satış fiyatı ve satış koşulları ile perakendecinin satış fiyatının sağlayıcı tarafından belirlenmesi, 1997/3 sayılı Tebliğ’de muafiyet tanınan sınırlamalar arasında yer almamaktadır.

Son olarak, distribütörlük sözleşmesinin kontratın sona ermesiyle ilgili 12. maddesinin (c) bendinde, *“Bununla beraber işbu sözleşme süresi boyunca Distribütörlüğün herhangi bir şekilde sona ermesi ya da erdirilmesinin ardından en az iki yıl süre ile olmak üzere, distribütör başka bir sigara şirketinin mamüllerini pazarlamayacağı gibi; ... yapması (durumunda) bu sözleşme hükmünce miktarı özel şartlarda belirtilecek olan tazminatı hiçbir başka hükme gerek kalmaksızın def’aten ve bir kerede şirkete ödemek zorundadır.”* hükmü düzenlenmiştir. 1997/3 sayılı Tebliğ’de sayılan grup muafiyeti kapsamına giren yükümlülükler arasında sözleşmenin sona ermesinden sonra rekabet etme yasağı getirilmesi bulunmamaktadır.

Yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde; R.J. Reynolds ve Pasaş Pazarlama arasında akdedilen distribütörlük sözleşmesinin; 3, 4, 12, 22, 23 ve 24. maddelerinde öngörülen sınırlamalar nedeniyle, 1997/3 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığı kanaatine varılmıştır.

İ- SONUÇ

R.J. Reynolds Pazarlama ve Dağıtım A.Ş. ile Pasaş Pazarlama Dağıtım ve Reklam Hizmetleri A.Ş. arasında akdedilen distribütörlük sözleşmesinin 1997/3 sayılı Tebliğ kapsamında değerlendirilebilmesi için, Tebliğ kapsamında olmadığı kanaatine varılan;

- Sözleşmenin 4. maddesinin sadece aktif satışların engellenmesine yönelik olarak 1997/3 sayılı Tebliğin 3. maddesinin b (3) bendi hükümleri doğrultusunda yeniden düzenlenmesine,
- Distribütörün yeniden satış fiyatını belirleyen 3. maddesinde sağlayıcının bildirdiği satış fiyatlarının tavsiye niteliğinde olduğunun belirtilmesine,

- Distribütörün satış koşullarının belirlendiği 22, 23 ve 24. maddelerindeki satış koşullarına ilişkin rekabet ihlali içeren hususların sözleşmeden çıkarılmasına,
 - Sözleşmenin sona ermesi halinde distribütöre getirilen en az iki yıl rekabet etmeme yükümlülüğünü düzenleyen 12. maddesinin (c) bendinin sözleşmeden çıkarılmasına
- Tarafların tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içinde sözleşmenin öngörülen şekilde tadil edildiğini Kuruma tevsik etmeleri kaydıyla, 1997/3 sayılı Grup Muafiyeti Tebliği'nden yararlanacağına;
- Aksi takdirde 4054 sayılı Kanun'un 56. maddesi uyarınca sözleşmelerin geçersiz olacağına, Kurulumuzca öngörülen düzeltmeler yapılmadan uygulamaya devam edilmesi halinde haklarında soruşturma açılacağına ve aynı Kanun'un 16. ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağına taraflara bildirilmesine;
- OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.